

"Per entendre la cançó no cal saber l'idioma"

Ismael Lô, el músic nigerià conegut com el Bob Dylan africà, repassa la seva carrera des que es va fabricar la seva primera guitarra fins la seva participació en la banda sonora de la pel·lícula 'Todo sobre mi madre'.

L'escenari està a les fosques i de sobte una veu, vestida només amb una guitarra acústica i una harmònica pren vida amb una dolçor desmesurada. Les cordes vocals nigerianes ens duen sons de terres llunyanes acuradament barrejats amb instruments occidentals. El resultat és un mestissatge musical ple de tendresa que sap cantar a l'amor i a la bellesa, però també denunciar l'opressió dels pobles.

—*Va donar-se a conèixer dins el món de la música quan tenia quinze anys. Com va influir això en vostè?*

—Em va aportar molta experiència. Vaig començar quan era molt jove i, a sobre, la meua mare no volia que cantés. Però aviat la música es va convertir en una mena de religió per a mi perquè moltes persones estimaven el que jo feia i m'encoratjaven a continuar-hi i això va reforçar encara més el meu desig de ser músic.

—*Un desig que va néixer quan?*

—El meu interès per la música es va despertar cap als anys 60. El meu germà es passava tot el dia escoltant soul, rythm&blues, pachanga i en general tota la música de l'època. Després vaig començar a interessar-me per la música tradicional del Senegal. Amb només set anys ja tenia clar que em volia dedicar a la música però no com una carrera sinó com una passió. De fet jo mateix em vaig fabricar la meua primera guitarra amb un fil de niló i un bidó d'oli de cotxe buit. No era un instrument professional, sinó una petita guitarra monocorda que utilitzava per animar la gent del barri.

—*Doncs devia sonar prou bé, vist com va evolucionar vostè després...*

—No, de fet no sonava gaire bé però era el resultat del meu esforç per fer música. Si després he pogut ser l'Ismael Lô que s'ha donat a conèixer arreu del món ha estat gràcies a aquella primera guitarra.

—*La seva carrera es va disparar quan va començar*

a tocar amb la Super Diamono de Dakar. Què va significar per a vostè el pas per aquella formació?

—Va ser molt important per a la meua carrera. Quan vaig començar la Super Diamono ja existia i tenia cert prestigi, mentre que jo tocava tot sol, amb una guitarra acústica només, en alguns programes de televisió. Llavors em van proposar que participés en una gira amb ells i en acabar-la em van demanar que m'incorporés al grup. Va ser un gran honor, una gran oportunitat que em va permetre tocar amb altres músics. Va ser allà on vaig aprendre a tocar primer la bateria i després el piano.

Avui dia considero que vaig formar part del grup, vaig aprendre molt i hi vaig aportar algunes coses.

—*Arreu del món l'anomenen el Bob Dylan africà...*

—Jo respecto molt Bob Dylan perquè és un músic que s'ha sabut fer un lloc important en el món de la música. Però crec que si em diuen el Bob Dylan africà només és perquè jo, com ell, dono un pes importantíssim a la guitarra acústica i a l'harmònica. Ell fou el primer que va tocar arreu acompanyat d'aquests dos instruments i suposo que quan vaig aparèixer actuant amb els mateixos instruments em van batejar així, en referència a un estil que ja existia. Així, si jo sóc el Bob Dylan africà ell és l'Ismael Lô americà.

—*Quines són les seves referències musicals?*

—La meua font d'inspiració principal és la música tradicional senegalesa. A banda d'això, però, la primera persona que em va inspirar a voler fer una música tan bona com la seva fou Otis Redding. No el vaig arribar a conèixer mai però encara avui escolto les seves cançons i m'apassionen.

—*Les seves lletres parlen d'opressió, d'injustícia, d'autoritarismes... Es pot dir que la seva música ha estat víctima d'aquestes realitats?*

—D'opressió i d'injustícia n'hi ha no només en la meua música sinó arreu de l'Àfrica i del món sencer,

"Algunes de les meves cançons parlen de les injustícies perquè aquells joves que no tenen accés a un micròfon o una ploma sàpiguen què passa al món."

per això les hi incloc. Intento retrobar-les dins les meves cançons perquè aquells joves que no tenen accés a un micròfon o a una ploma puguin llegir els missatges a través del que nosaltres diem amb la música. Per això és important per a mi. Considero que és una altra forma de participació, de cridar contra les injustícies.

—*La música és una forma de protesta o d'evasió?*

—No crec que faci exclusivament música de protesta perquè també componc moltes cançons d'amor, però és cert que m'agrada fer-ne algunes perquè els joves sàpiguen què passa. Ara bé, no es tracta de protestar perquè sí, sinó més aviat d'explicar les injustícies que existeixen, que he vist, i aquestes injustícies no només succeeixen al Senegal —on visc actualment— o a l'Àfrica, sinó que són per tot el món. Per exemple la colonització no s'ha jutjat mai com a crim de guerra. Què passa? Que ens n'hem d'oblidar? Penso que els nostres fills tenen dret a conèixer fets com aquest.

—*La seva música és el mirall de diverses cultures. El futur està en el mestissatge?*

—Obligatòriament perquè els avions redueixen cada vegada més les distàncies entre els diversos països i això produeix una globalització total. Fixa't que deixant de banda el rock, el vals o el tango, que són músiques molt antigues, cada vegada que s'ha cercat quelcom de nou, nous estils o nous ritmes, s'ha anat a buscar a l'Àfrica, que potser és el continent amb més barreja de cultures. En matèria musical, l'Àfrica és un entramat molt interessant perquè hi ha un munt de col·lectius, amb una gran multitud de ritmes, de llengües, de sonoritats. Al Senegal mateix pots trobar-hi tretze dialectes diferents...

—*I?*

—Doncs que dins d'Àfrica ningú entén la llengua dels països veïns, tot i ser cultures molt properes. Per tant, a l'hora de tocar no et pots limitar als instruments tradicionals d'un sol país. Si vols arribar a tot arreu, no et pots quedar només amb la percussió, també has d'utilitzar violins, pianos... El mestissatge és un estat de consciència, una forma de provar als joves que la música no té fronteres ni varietats, que pot ser un gran llenguatge per a tots.

—*La llengua en què es canta no és cap obstacle?*

—No, en absolut. Com ja he dit, a mi m'encantava Ottis Redding, però en canvi no n'entenia res. La música és una forma de comunicació i això vol dir que per entendre una cançó i el que intenta transmetre no cal conèixer la llengua en què s'ha escrit. Jo canto en la meua llengua autòctona i una mica en francès, però en canvi la meua música ha arribat arreu del món. Si algú ve a cantar a l'Àfrica pot fer-ho en francès, en espanyol i fins i tot en anglès i segurament també l'entendran perquè els nostres nens a l'escola aprenen totes aquestes llengües més l'àrab. Qui vol cantar en la seva llengua per no perdre els orígens ho fa i qui en vol adoptar una altra també pot fer-ho perquè de fet la llengua no és mai un obstacle.

—*La cançó "Tabajone" del seu nou disc, Jammu Africa, s'inclou a la banda sonora de la pel·lícula Todo sobre mi madre. Com contactà amb Almodóvar?*

—Almodóvar va sentir la meua cançó en un avió i preguntà qui l'havia composta. Hi ha un tros de la cançó, cap al final, que a ell li va semblar que deia "huele, huele" referint-se a l'olfacte, i això li encantà.

Ismael Lô: "La música és una forma de comunicació i això vol dir que per entendre una cançó no cal conèixer la llengua en què s'ha escrit. Jo canto en la meua llengua autòctona i una mica en francès, però en canvi la meua música ha arribat arreu del món."

Aura Costa

Com aconseguir les pel·lícules d'EL TEMPS

Subscriptors:

- Demanant-les per telèfon al 902 13 10 25 (o al 00 34 963 535 100 des de fora de l'Estat espanyol)

No subscriptors:

- Demanant-les al quiosc
- O bé retallant aquest anunci i enviant-lo a EL TEMPS (Av. Baró de Càrcer, 40. 46001 València) amb les vostres dades (nom, adreça i telèfon)

Preu: 800 ptes. per video +375 ptes. de despeses de lliurament

